

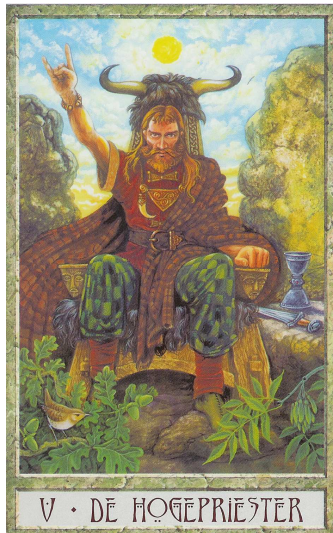
Torakel 9

Maart/April 2010

Door Dick Schoof en Henny Smid

Dick en Henny geven een eigentijdse blik op wat er nu speelt aan de hand van de oerbeelden uit de Tarot. Het zal verkeren.

We nemen afscheid van de winter en gaan de lente tegemoet. De natuur komt weer in alle prilheid tot leven. Wij mensen zijn net als alle dieren en planten sterk afhankelijk van allerlei natuurlijke invloeden. De heuse hogepriester, oftewel de sjamaan in jou, is zich hier sterk van bewust en voelt zich verbonden met al wat leeft en bloeit en ziet zich als een deel van Moeder Aarde. Of in meer wetenschappelijke termen, we zijn, of we dat willen of niet, onderdeel van het grote ecosysteem dat Gaia, Grieks voor aarde, heet.

Wij zijn natuurmensen, althans dat behoren we in wezen te zijn. Tegelijkertijd zijn we behoorlijk vervreemd van die natuurlijke geaardheid, hoewel we veelal onbewust nog steeds volgens onze oerpatronen leven die in de loop van de evolutie zijn aangeboren. Als het meest actieve en ingrijpende zoogdier in het leefmilieu hebben we tevens een grote verantwoordelijkheid voor ons doen en laten. Dat vereist een diepgaande bestudering van de natuur om daar geschikte lessen uit te trekken voor een op juist rentmeesterschap gebaseerd beheer. En, wat zeker zo belangrijk is, om inzicht te krijgen in onze eigen menselijke natuur.

Empathie

Aanhangers van de vrije markt beroepen zich graag op het beginsel van *survival of the fittest*, het recht van de sterkste of overleving van de sterkste genoemd, als een natuurlijk gegeven op basis van de evolutietheorie. Concurrentie is goed en ieder voor zich denken is een uitstekend uitgangspunt. Maar de uitlating 'ieder voor zich en god voor ons allen' loert dan wel om de hoek.

Darwin heeft het echter nooit zo gesteld. Integendeel, hij onderkende concurrentie als een belangrijk basisidee, maar zette daar meteen het beginsel van *samenwerking* als een minstens even belangrijke uitgangspunt naast. Hoe beter de samenwerking, hoe beter de kans tot overleven. Hedendaagse evolutiebiologen als Frans de Waal hebben dit concept op overtuigende wijze aangetoond.

Als je alleen van het beginsel van het recht van de sterkste uitgaat, leidt dat tot egoïsme en hebzucht. Dat is de oorzaak van de laatste economische wereldcrisis. Voeg je het beginsel van samenwerking toe, dan vereist dat kameraadschap, empathie en altruïsme. Leef je dus in in anderen en verplaats je in de gevoelens en gedachten van de ander. Dit grondbegrip van samenwerking moet in alle organisaties effectief gerealiseerd worden. Het ikke, ikke en ikke en de rest kan stikke vervangen we dus door het oude Nederlandse gezegde 'Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook de ander niet'.

Vergeet het niet, empathie, is de meest succesvolle overlevingsstrategie in een complexe samenleving als de onze. Concurrentie loopt beschaafd mee in de pas. Alleen in een omgeving waarin de empathie floreert, worden de mooie woorden van de Indiase Nobelprijswinnaar in de literatuur Rabindranath Tagore waar:

*Ik sliep en droomde dat het leven Vreugde was
Ik ontwaakte en ontdekte dat het leven Plicht was
Ik werkte en ontdekte dat plicht Vreugde was*

Levenslust

De Tarot is geworteld in het gnostische denken rond de Middellandse zee ongeveer 2500 jaar geleden. De Duivel en God worden hierin beschouwd als twee kanten van dezelfde medaille. Alles gaat in elkaar over. Licht bestaat niet zonder donker, donker bestaat niet zonder licht. Macht en seksualiteit worden gezien als natuurlijke driften die je echt niet moet ontkennen of wegstoppen, maar liefdevol in jezelf dient op te nemen om daardoor te ontsnappen aan de cirkel van ellende die je anders over je afroept.

In de Orfische mysteriën is niet Orpheus de God, maar Dionysos. Orpheus zelf fungeert daarbij als stichter en leraar. Dionysos heet dan ineens Zagreus. Als kind werd deze 'Grote Jager' door de Titanen verscheurd en verslonden, een soort communie: het eten van god. Zeus strafte de Titanen met zijn bliksem. Uit hun as ontstonden de mensen. Daarom heeft iedere mens een donkere en een lichte kant, het titanische en het dionysische element, Duivel en God. De strijd tussen beide elementen drukt zwaar op de mens, die zucht onder deze erfvloek van 'oude schuld'. In de dionysische mysteriën werd hem getoond hoe aan deze vloek te ontsnappen. Mythen zijn metaforen van wijsheid waarvan we kunnen leren.

Nummer XV is een kaart met ballen, dat staat als een paal boven water. Centraal in de kaart staat een Himalayaanse geit met een druiventros op zijn kop. Dit is een rechtstreekse verwijzing naar de Griekse god Pan die in de wereld kwam met de poten, hoornen en baard van een geit. Pan, half mens, half geit is de vereniging van licht en donker, waaruit je tot volle wasdom kunt komen. Dionysos is de volwassen Pan.

Het is dus een kaart vol levenslust en scheppende energie. De verering van Pan en Dionysos werd in de middeleeuwen onder invloed van de monotheïstische godsdiensten omgevormd tot het beeld van de duivel zoals we dat in de kerk of op school geleerd hebben. Het is Satan (het woord sater is hierin te herkennen), de gevallen engel, de opstandige tegen God, de grote verleider tot kwaad en boosheid, denk maar aan Mariken van Nimwegen of de verhalen over Faust. Tegelijkertijd werd de seksualiteit in de ban gedaan. Seksualiteit was vies en smerig en een zwakheid van het vlees waartegen je je moest verzetten. Kuisheid was het ideaal. Genieten kon niet, dat was zonde. Lucifer de Lichtbrenger die het vuur schonk aan de mensen werd afgedaan als de duivel die ons de hel in sleurt.

Hier is seksualiteit echter een bron van Vreugde en Spiritualiteit. Het is het archetype van de eenwording. Alchemisten spreken van het Heilig Huwelijk. Het is ook de ontwikkeling en vereniging van de vrouwelijke en mannelijke kwaliteiten in jezelf.

In het pantheïsme is de Wereld (ofwel de Stof) identiek met het grote Ene, is het Ene het leven van het heelal zelf en zijn alle mythische goden en godinnen oertypen van het Ene. Het Ene is bovendien niet alleen buiten ons, maar zowel buiten ons in het heelal als binnen ons als spiegel van het heelal. Wij zijn vonkjes van licht waarin het Ene zich manifesteert tot bewustwording. Bij Carl Jung is dat het individuatieproces van het samenvallen van je eigen kleine zelf met het Grote Zelf. Het vergt allemaal werk om het gepast te realiseren.

Je kunt je driften niet onderdrukken want dat keert zich tegen je. Vreugde scheppen is van levensbelang. Het leven is zo groots, diep, geinig en buitengewoon vruchtbaar. Mens durf te leven. Zonder empathie en mededogen redden we het niet. In de lente uit de spontane levenslust zich in de hele natuur. In de Panfluit hoor je het veelkleurige levenslied ademen. Adem mee! Kaart 20 geeft daarbij aan dat je elke dag opnieuw kunt beginnen.

